

Jonas Selander-Lyckeberg
Avfall
08-508 465 52
Jonas.selander@tk.stockholm.se

Till
Trafik- och renhållningsnämnden
2010-06-08

Inpasseringssystem till stadens återvinningscentraler. Genomförandebeslut. Svar på återremiss från nämnden den 10 februari 2009

Förslag till beslut

1. Trafik- och renhållningsnämnden beslutar att införa inpasseringssystem till stadens återvinningscentraler.
2. Trafik- och renhållningsnämnden beslutar att uppdra åt kontoret att genomföra upphandlingen av inpasseringssystem samt ge förvaltningschefen i uppdrag att fatta tilldelnings- och anskaffningsbeslut.
3. Trafik- och renhållningsnämnden ger i uppdrag åt kontoret att arbeta för ett kvittningssystem med närliggande kommuner för att främja rörligheten för hushåll när det gäller att lämna avfall till återvinningscentralerna.

Magdalena Bosson
Förvaltningschef

Marita Söderqvist
Avdelningschef

Peter Nyström
Enhetschef

Sammanfattning

Återvinningscentralerna är till för hushållen som betalar för servicen via avfallstaxan. Ett inpasseringssystem till återvinningscentralerna ger bättre kostnadstäckning för verksamheten eftersom ofinansierat verksamhetsavfall hindras, dessutom ökar tillgängligheten för kommuninvånare och de företag som betalar för tjänsten då inte anläggningarna belastas av andra. Ett inpasseringssystem bedöms vara förutsättningen för ett regionalt samarbete för att ytterligare öka tillgängligheten då hushåll kan lämna sitt avfall på den återvinningscentral som är närmast belägen.

Bakgrund

Idag finns fem återvinningscentraler i Stockholms stad och en sjätte beräknas öppna under 2011. Återvinningscentralerna är till för hushållen i staden och finansieras genom avfallstaxan. Verksamheter har möjlighet att lämna visst avfall mot betalning på två av återvinningscentralerna.

Stadens återvinningscentraler är hårt belastade och fortsatt intensivt bostadsbyggande och befolkningsökning förväntas öka behovet ytterligare. Det är svårt att hitta lämpliga lokaliseringar för ytterligare anläggningar i tät bebyggelse, även befintliga anläggningar kan på lång sikt komma att hotas av förtätningen. Att kompensera för få anläggningar med generösa öppettider medför ytterligare flöden från angränsande kommuner. Flera av kranskommunerna har samma problematik med sina anläggningar.

De senaste åren har antalet besök och mängder ökat kraftigt, se statustrappport ÅVC dnr T2010-702-01109, vilket också medfört högre kostnader för återvinningscentralerna. Den ökade belastningen beror bland annat på att verksamheter inte använder det avgiftsbelagda klippkortet och att privatpersoner lämnar grovavfallet i "fel" kommun. Grupperna ingår inte i taxekollektivet som därmed får en ökad kostnad.

En förutsättning för att kunna åstadkomma fri rörlighet för hushållen mellan kommuner i Stockholmsregionen är att kunna identifiera avfallslämnaren. Det kan ske exempelvis med hjälp av inpasseringskort, körkort eller annan handling som visar vilken kommun man betalar avfallstaxa till. Enligt bestämmelser om kommunalt renhållningsansvar och taxekonstruktion ska varje renhållningskollektiv bära sina egna kostnader. En oreglerad fri rörlighet innebär att en kommun felaktigt kan belastas av ett annat taxekollektiv.

Inpasseringskontroll kan visa på flödena mellan kommuner och ge ett underlag för diskussioner om en anläggning har en betydande del av belastningen från en angränsande kommun. Då bör förutsättningarna för detta regleras i särskild ordning.

Ärendet om inpasseringssystem till stadens återvinningscentraler togs upp i nämnden den 10 februari 2009. Nämnden återremitterade då ärendet med uppmaningen att kontoret skulle verka för att det fanns en samsyn och ett system mellan berörda kommuner innan ett inpasseringssystem infördes. Kontoret har sedan ett år tillbaka deltagit i en arbetsgrupp inom ramen för Kommunförbundet Stockholms län (KSL) och Stockholms Regionens Avfallsråd. Arbetsgruppen har genomfört enkät för regionens kommuner och fungerat som styrgrupp för konsulter som sammanställt en rapport vilken presenteras för KSLs arbetsutskott i maj och Samhällsbyggnadsberedningen i början av juni 2010. Ärendet har nu reviderats med hänsyn till det som kommit fram i arbetsgruppen och rapporten.

Analys och konsekvenser

Ett inpasseringssystem tydliggör vem som betalar och för vad. Det säkerställer att verksamheter endast kommer in på de återvinningscentraler där de har tillträde. Tillgänglighet för kommuninvånare och verksamheter som betalar för tjänsten kommer därmed att öka. För att ytterligare öka tillgängligheten sätts en gräns för antalet fria besök för hushållen. Statistiken blir också mer tillförlitlig vilket gör det möjligt att utveckla servicen och uppfylla lagkravet om särredovisning av verksamhetsavfall.

Idag är besökare anonyma och återvinningscentralerna betraktas juridiskt som allmän plats. Personligt kopplade kort ger bättre möjligheter att ställa krav på att ordnings- och säkerhetsföreskrifter följs. Dessutom kan den tid som personalen idag lägger ner på kontroll vid inpasseringen istället användas till att ge information och service åt besökarna.

Genom att införa ett inpasseringssystem skapas förutsättningar för marknadsanpassning av de avgifter som tas ut av verksamheter som besöker återvinningscentralerna. Detta skulle utgöra ett incitament för privata alternativ att ta emot verksamhetsavfall. Att på så sätt stödja nyskapandet av privat mottagningskapacitet för verksamhetsavfall frigör stadens återvinningscentraler till att hantera

hushållens besök. Därmed kan stadens befintliga och planerade anläggningar täcka hushållens behov i ett längre perspektiv.

Privatpersoner kommer att vara berättigade till tolv fria besök per år. Antalet besök behöver begränsas för att få bättre tillgänglighet för hushållen och samtidigt motverka att de fria besöken används av verksamheter. Tolv fria besök täcker med marginal hur ofta hushållen besöker återvinningscentralerna idag. Därefter kommer det att finnas en möjlighet till fler besök mot avgift. Verksamheter kommer att få betala för alla sina besök. Kontoret uppskattar att alla Stockholms 40 000 villahushåll och drygt 100 000 av lägenhetsinnehavarna kommer att vilja ha tillträde.

Ambitionen är att kommunerna i regionen ska ha inpasseringssystem som kan kommunicera med varandra för att kunna kvitta besök mellan kommuner. Med en gemensam lösning för regionens återvinningscentraler kan invånaren alltid lämna sitt avfall på den närmast belägna återvinningscentralen. Därmed ökar tillgängligheten medan transporterna och belastningen på miljön minskar.

Under året som gått har Kommunförbundet Stockholms län och en arbetsgrupp med deltagare från några kommuner i Stockholms län arbetat med att utreda möjligheten för privata hushåll att lämna avfall vid den återvinningscentral de önskar, utan hänsyn till i vilken kommun de betalar avfallstaxa. Konsultföretaget Sweco fick i februari i uppdrag att utreda förutsättningarna och sammanställa en rapport.

Swecos rapport

Sweco har bland annat analyserat de legala förutsättningarna för fri rörlighet till ÅVC och konstaterat att för att uppfylla krav i miljöbalk och kommunallag krävs att den regleras. Detta kan göras på flera sätt men kvittningssystem bedöms vara en möjlig väg.

I rapporten identifieras två grundläggande förutsättningar för kvittningssystem. Dels tillförlitliga uppgifter om antal besök och varifrån de stammar samt en överrenskommelse om ersättningsnivåer för de besök som sker i annan kommun.

Av länets 39 återvinningscentraler har 14 ett inpasseringssystem idag. Kring Stockholm är det de söderut och västerut angränsande kommunerna som har inpasseringssystem med kort.

Ekonomi

Budget för införandet av inpasseringssystemet.

Investeringsutgifter:

Konsult med ansvar för markarbete	200 000
Programvara, läsare, display och bommar (200 000 x 5)	1 000 000
Markarbeten	600 000
Kort (40 000+110 000) x 12 kronor	1 800 000
Anpassning till verksamhetssystem	200 000
Summa (kronor)	3 800 000

Övriga uppstartskostnader:

Information	500 000
Extra personal (administration och utbildning)	1 500 000
Utskick	500 000
Summa (kronor)	2 500 000

Alla poster i budgeten förutom information och markarbeten kommer att ingå i upphandlingen.

Om en acceptabel systemlösning kan identifieras som inte kräver unika passerkort för ÅVC utan ansluter andra kort (körkort) som kunderna har tillgängliga kan kostnaden för kort och extra personal minskas betydligt.

Införandet av ett inpasseringssystem finns med i investeringsbudgeten.

Efter kontakter med Kretsloppskontoret i Göteborg och SRV återvinning AB görs uppskattningen att den mottagna volymen kommer att minska med fem procent och att två heltidstjänster kommer att krävas för korthanteringen. Ytterligare fem personer kommer att behöva anställas under tre månader i samband med införandet. Efter införandet beräknas driftskostnaden till två miljoner kronor om året. I driftskostnaden ingår personalkostnader i samband med administration av behörigheter och underhållskostnad.

Totala kostnaden för återvinningscentralerna uppgick 2004 till 57 miljoner och 2008 till 92 miljoner kronor. Efter införande av inpasseringssystemet förväntas den årliga kostnaden för transporter och behandling minska med ca tre miljoner kronor. De ökade intäkterna från verksamheter förväntas uppgå till cirka sju miljoner kronor per år. Stickprovskontroller gjorda vid Vantörs återvinnings-

central visar att verksamheterna står för 30 % av besöken medan endast 3 % av besöken betalas via klippkort.

Upphandling av inpasseringssystem beräknas kunna genomföras under 2010 för att kunna driftsätta systemet under 2011.

Trafikkontorets förslag

Kontoret föreslår att inpasseringssystem införs på stadens återvinningscentraler och att Trafik- och renhållningsnämnden beslutar att uppdra åt kontoret att genomföra upphandlingen av inpasseringssystem samt ge förvaltningschefen i uppdrag att fatta tilldelnings- och anskaffningsbeslut. Kontoret ska fortsätta att arbeta för ett kvittningsystem med angränsande kommuner för att främja rörligheten för hushåll när det gäller att lämna avfall till återvinningscentralerna.

Slut